

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (siedma komora)

z 27. júna 2024*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Životné prostredie – Smernica 2009/28/ES – Článok 1 – Článok 3 ods. 3 písm. a) – Zásady právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery – Charta základných práv Európskej únie – Článok 16 – Podpora používania energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov – Zmena uplatniteľnej schémy pomoci – Poskytnutie príslušnej pomoci podmienené uzavretím zmlúv“

Vo veci C-148/23,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Consiglio di Stato (Štátna rada, Taliansko) z 27. februára 2023 a doručený Súdnemu dvoru 10. marca 2023, ktorý súvisí s konaním:

Gestore dei Servizi Energetici SpA – GSE

proti

Erg Eolica Ginestra Srl,

Erg Eolica Campania SpA,

Erg Eolica Fossa del Lupo Srl,

Erg Eolica Amaroni Srl,

Erg Eolica Adriatica Srl,

Erg Eolica San Vincenzo Srl,

Erg Eolica San Circeo Srl,

Erg Eolica Faeto Srl,

Green Vicari Srl,

Erg Wind Energy Srl,

Erg Wind Sicilia 3 Srl,

* Jazyk konania: taliančina.

Erg Wind Sicilia 6 Srl,

Erg Wind 4 Srl,

Erg Wind 6 Srl,

Erg Wind Sicilia 5 Srl,

Erg Wind 2000 Srl,

Erg Wind Sicilia 2 Srl,

Erg Wind Sardegna Srl,

Erg Wind Sicilia 4 Srl,

Enel Hydro Appennino Centrale Srl, predtým Erg Hydro Srl,

Erg Power Generation SpA,

Erg Renew SpA,

Ministero dello Sviluppo economico,

SÚDNY DVOR (siedma komora),

v zložení: predseda siedmej komory F. Biltgen, predsedníčka druhej komory A. Prechal (spravodajkyňa), vykonávajúca funkciu sudkyne siedmej komory, a sudkyňa M. L. Arastey Sahún,

generálny advokát: A. Rantos,

tajomník: A. Juhász-Tóth, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 7. februára 2024,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Gestore dei Servizi Energetici SpA – GSE, v zastúpení: F. Degni, P. R. Molea a A. Pugliese, avvocati,
- Erg Eolica Ginestra Srl, Erg Eolica Campania SpA, Erg Eolica Fossa del Lupo Srl, Erg Eolica Amaroni Srl, Erg Eolica Adriatica Srl, Erg Eolica San Vincenzo Srl, Erg Eolica San Circeo Srl, Erg Eolica Faeto Srl, Green Vicari Srl, Erg Wind Energy Srl, Erg Wind Sicilia 3 Srl, Erg Wind Sicilia 6 Srl, Erg Wind 4 Srl, Erg Wind 6 Srl, Erg Wind Sicilia 5 Srl, Erg Wind 2000 Srl, Erg Wind Sicilia 2 Srl, Erg Wind Sardegna Srl, Erg Wind Sicilia 4 Srl, Enel Hydro Appennino Centrale Srl, predtým Erg Hydro Srl, a Erg Power Generation SpA, v zastúpení: E. Bruti Liberati, A. Canuti a P. Tanferna, avvocati,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci L. G. V. Delbono, S. Fiorentino a P. Garofoli, avvocati dello Stato,

– Európska komisia, v zastúpení: B. De Meester a G. Gattinara, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka jednak výkladu článkov 1 a 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES z 23. apríla 2009 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc 2001/77/ES a 2003/30/ES (Ú. v. EÚ L 140, 2009, s. 16), v spojení s odôvodneniami 8, 14 a 25 tejto smernice, ako aj zásadami právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery, a jednak článku 16 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Gestore dei Servizi Energetici SpA – GSE, správcom energetických služieb v Taliansku, a 21 spoločnosťami vyrábajúcimi elektrickú energiu z iných než fotovoltických obnoviteľných zdrojov, a to Erg Eolica Ginestra Srl, Erg Eolica Campania SpA, Erg Eolica Fossa del Lupo Srl, Erg Eolica Amaroni Srl, Erg Eolica Adriatica Srl, Erg Eolica San Vincenzo Srl, Erg Eolica San Circeo Srl, Erg Eolica Faeto Srl, Green Vicari Srl, Erg Wind Energy Srl, Erg Wind Sicilia 3 Srl, Erg Wind Sicilia 6 Srl, Erg Wind Wind 4 Srl, Erg Wind 6 Srl, Erg Wind Sicilia 5 Srl, Erg Wind 2000 Srl, Erg Wind Sicilia 2 Srl, Erg Wind Sardegna Srl, Erg Wind Sicilia 4 Srl, Enel Hydro Appennino Centrale Srl, predtým Erg Hydro Srl, a Erg Power Generation SpA a Ministero dello Sviluppo economico (Ministerstvo hospodárskeho rozvoja, Taliansko), vo veci nahradenia schémy pomoci výrobcom tejto elektrickej energie iným opatrením, ktoré týchto výrobcov zaväzuje uzavrieť zmluvu so spoločnosťou GSE, aby títo poslední uvedení výrobcovia mohli využívať túto schému pomoci.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Odôvodnenia 8, 14 a 25 smernice 2009/28 znejú:
 - „(8) Oznámenie [Európskej k]omisie z 10. januára 2007 s názvom Cestovná mapa pre obnoviteľnú energiu – obnoviteľná energia v 21. storočí: budovanie udržateľnejšej budúcnosti preukázalo, že cieľ 20 % pre celkový podiel energie z obnoviteľných zdrojov energie a cieľ 10 % pre energiu z obnoviteľných zdrojov energie v doprave by boli vhodné a dosiahnuteľné ciele a že rámec, ktorý obsahuje záväzné ciele, by mal poskytnúť podnikateľskej komunite dlhodobú stabilitu, ktorú potrebuje na uskutočňovanie racionálnych a trvalo udržateľných investícií v odvetví energie z obnoviteľných zdrojov energie, ktoré môžu znížiť závislosť na dovážaných fosílnych palivách a zvýšiť využívanie nových energetických technológií. Tieto ciele existujú v kontexte zvýšenia energetickej efektívnosti o 20 % do roku 2020 stanoveného v oznámení Komisie z 19. októbra 2006 s názvom Akčný plán pre energetickú účinnosť: využitie potenciálu, ktorý schválila Európska rada na svojom zasadnutí v marci 2007 a Európsky parlament vo svojom uznesení z 31. januára 2008 o tomto akčnom pláne.

...

- (14) Hlavným účelom záväzných národných cieľov je poskytnúť investorom istotu a podporovať nepretržitý rozvoj technológií na výrobu energie zo všetkých druhov obnoviteľných zdrojov energie. Preto nie je vhodné odkladať rozhodnutie o tom, či je cieľ záväzný, do uskutočnenia nejakej budúcej udalosti.

...

- (25) Členské štáty majú rozdielny potenciál v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov energie a využívajú rôzne systémy podpory energie z obnoviteľných zdrojov energie na vnútroštátnej úrovni. Väčšina členských štátov používa systémy podpory, ktoré poskytujú výhody len energii z obnoviteľných zdrojov energie, ktorá sa vyrába na ich území. Pre riadne fungovanie národných systémov podpory je nevyhnutné, aby členské štáty mali kontrolu nad účinkami ich národných systémov podpory a nákladmi na ne podľa svojho rozdielneho potenciálu. Dôležitým prostriedkom na dosiahnutie cieľa tejto smernice je zabezpečenie riadneho fungovania národných systémov podpory v súlade so smernicou [Európskeho parlamentu a Rady] 2001/77/ES [z 27. januára 2001 o podpore elektrickej energie vyrábanej z obnoviteľných zdrojov energie na vnútornom trhu s elektrickou energiou (Ú. v. EÚ L 283, 2001, s. 33; Mim. vyd. 12/002, s. 121)], aby sa zachovala dôvera investorov a aby sa členským štátom umožnilo navrhnúť účinné vnútroštátne opatrenia na plnenie cieľov...“

- 4 Článok 1 smernice 2009/28 s názvom „Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti“ stanovuje:

„Touto smernicou sa ustanovuje spoločný rámec presadzovania energie z obnoviteľných zdrojov energie. Stanovujú sa v nej záväzné národné ciele pre celkový podiel energie z obnoviteľných zdrojov energie na hrubej konečnej energetickej spotrebe a pre podiel energie z obnoviteľných zdrojov energie v doprave. Stanovujú sa v nej pravidlá týkajúce sa štatistických prenosov medzi členskými štátmi, spoločných projektov medzi členskými štátmi a s tretími krajinami, potvrdení o pôvode, administratívnych postupov, informovania a odbornej prípravy a prístupu k elektrizačnej sústave pre energiu z obnoviteľných zdrojov energie. Touto smernicou sa ustanovujú kritériá trvalej udržateľnosti pre biopalivá a biokvapaliny.“

- 5 Článok 3 tejto smernice s názvom „Záväzné národné celkové ciele a opatrenia pre využívanie energie z obnoviteľných zdrojov energie“ stanovuje:

„1. Každý členský štát zabezpečí, aby podiel energie z obnoviteľných zdrojov energie... na hrubej konečnej energetickej spotrebe v roku 2020 predstavoval aspoň jeho národný celkový cieľ týkajúci sa podielu energie z obnoviteľných zdrojov energie v danom roku uvedený v treťom stĺpci tabuľky v časti A prílohy I. Tieto záväzné národné celkové ciele sú v súlade s cieľom aspoň 20 % podielu energie z obnoviteľných zdrojov energie na hrubej konečnej energetickej spotrebe [Európskeho s]poločenstva v roku 2020. Na uľahčenie dosiahnutia cieľov stanovených v tomto článku každý členský štát podporuje a presadzuje energetickú efektívnosť a úspory energie.

2. Členské štáty prijímú účinné opatrenia určené na zabezpečenie toho, aby sa podiel energie z obnoviteľných zdrojov energie rovnal podielu uvedenému v orientačnej trajektórii uvedenej v časti B prílohy I alebo aby bol vyšší.

3. Členské štáty môžu na dosiahnutie cieľov uvedených v odsekoch 1 a 2 tohto článku využiť okrem iného tieto opatrenia:

a) systémy podpory;

...“

Talianske právo

Legislatívny dekrét č. 79/1999

- 6 Prostredníctvom decreto legislativo n. 79 – Attuazione della direttiva 96/92/CE recante norme comuni per il mercato interno dell'energia elettrica (legislatívny dekrét č. 79, ktorým sa vykonáva smernica 96/92/ES o spoločnej právnej úprave vnútorného trhu s elektrickou energiou) zo 16. marca 1999 (GURI č. 75 z 31. marca 1999, s. 8), Talianska republika zaviedla systém podpory výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov tým, že uložila dovozcom a výrobcam elektrickej energie z neobnoviteľných zdrojov povinnosť, aby v priebehu nasledujúceho roka zaviedli do vnútroštátnej sústavy kvótu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov, alebo alternatívne povinnosť získať celý alebo čiastočný ekvivalent kvóty alebo s ňou súvisiacich práv vo forme certifikátov, nazvaných „zelené certifikáty“, ktoré udeľujú výrobcam tejto elektrickej energie ostatní výrobcovia pod podmienkou, že títo poslední uvedení výrobcovia dodajú túto elektrickú energiu do siete (ďalej len „systém zelených certifikátov“).

Legislatívny dekrét č. 28/2011

- 7 Decreto legislativo n° 28 – Attuazione della direttiva 2009/28/CE sulla promozione dell'uso dell'energia da fonti rinnovabili, recante modifica e successiva abrogazione delle direttive 2001/77/CE e 2003/30/ES (legislatívny dekrét č. 28, ktorým sa preberá smernica 2009/28/ES o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc 2001/77/ES a 2003/30/ES), z 3. marca 2011 (GURI č. 71 z 28. marca 2011, riadna príloha GURI č. 81, ďalej len „legislatívny dekrét č. 28/2011“), ktorý nadobudol účinnosť 29. marca 2011, stanovuje, že od roku 2013 sa systém zelených certifikátov postupne zrušuje a že sa nahrádza od roku 2016 systémom podpory založeným na poskytovaní stimulačných výkupných taríf (ďalej len „systém stimulačných výkupných taríf“).

- 8 Článok 24 tohto legislatívneho dekrétu stanovuje:

„1. Na výrobu elektrickej energie zariadeniami napájanými z obnoviteľných zdrojov a uvedenými do prevádzky po 31. decembri 2012 sa poskytujú stimuly prostredníctvom nástrojov a na základe všeobecných kritérií uvedených v odsekoch 3 a 4. ...

2. Na výrobu elektrickej energie zariadeniami uvedenými v odseku 1 sa poskytujú stimuly na základe týchto všeobecných kritérií:

...

d) stimuly sa poskytujú prostredníctvom súkromnoprávných zmlúv uzavretých medzi spoločnosťou GSE a subjektom zodpovedným za zariadenia, na základe vzorovej zmluvy, ktorú vydá Autorità per l'Energia Elettrica e il Gas [(AEEG) (Úrad pre elektrickú energiu a plyn, Taliansko), teraz Autorità di Regolazione per Energia Reti e Ambiente (ARERA) (Regulačný úrad pre energetiku, siete a životné prostredie, Taliansko)] do troch mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti prvého z dekrétov uvedených v odseku 5;

...

5. Dekrétmi ministra pre hospodársky rozvoj po dohode s Ministro dell'Ambiente et della Tutela del Territorio e del Mare [(Ministerstvo životného prostredia, ochrany územia a mora, Taliansko)] a, pokiaľ ide o profily právomoci, s Ministro delle Politiche Agricole e Forestali [(Ministerstvo poľnohospodárstva a lesníctva, Taliansko)] po porade s [AEEG] a Conferenza unificata [(Zjednotená konferencia, Taliansko)] podľa článku 8 decreto legislativo n. 281 (legislatívny dekrét č. 281) z 28. augusta 1997, sa podrobné pravidlá na zavedenie systémov stimulov stanovených v tomto článku určia v súlade s kritériami uvedenými v odsekoch 2, 3 a 4 vyššie. Dekréty upravujú najmä:

...

c) podmienky prechodu zo starého na nový mechanizmus stimulov. Vymedzené podmienky sa týkajú najmä nahradenia práva na zelené certifikáty na roky nasledujúce po roku 2015, vrátane zariadení, ktoré nie sú napájané z obnoviteľných zdrojov, právom na prístup k systému stimulov, ktorý spadá do typológie uvedenej v odseku 3, počas zostávajúceho obdobia práva na zelené certifikáty, aby sa zabezpečila ziskovosť uskutočnených investícií.

...“

- 9 Článok 25 ods. 4 legislatívneho dekrétu č. 28/2011 stanovuje, že GSE každoročne odníme zelené certifikáty vydané v súvislosti s výrobou energie z obnoviteľných zdrojov v rokoch 2011 až 2015, ktoré prípadne presahujú rámec toho, čo sa vyžaduje na splnenie kvóty týkajúcej sa povinnosti nákupu energie z obnoviteľných zdrojov. Cena za odňatie certifikátov uvedených vyššie sa rovná 78 % ceny uvedenej v článku 2 ods. 148 legge n. 244 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2008) [(zákon č. 244 o ustanoveniach týkajúcich sa tvorby ročného a viacročného štátneho rozpočtu) (zákon o štátnom rozpočte na rok 2008)] z 24. decembra 2007 (GURI č. 300 z 28. decembra 2007, riadna príloha GURI č. 285).

Dekrét zo 6. júla 2012

- 10 Ministerstvo pre hospodársky rozvoj po dohode s Ministerstvom životného prostredia, ochrany územia a mora a Ministerstvom poľnohospodárstva a lesníctva schválilo decreto – Attuazione dell'art. 24 del decreto legislativo 3 marzo 2011, n. 28, recante incentivazione della produzione di energia elettrica da impianti a fonti rinnovabili diversi dai fotovoltaici (dekrét – ktorým sa vykonáva článok 24 legislatívneho dekrétu č. 28 z 3. marca 2011 o stimuloch pre elektrickú energiu zo zariadení využívajúcich iné než fotovoltické obnoviteľné zdroje) zo 6. júla 2012 (GURI č. 159 z 10. júla 2012, riadna príloha GURI č. 143, ďalej len „dekrét zo 6. júla 2012“).

- 11 Článok 19 dekrétu zo 6. júla 2012, nazvaný „Premena práva na zelené certifikáty na stimuly“, stanovuje:

„1. Na výrobu elektrickej energie zariadeniami využívajúcimi obnoviteľné zdroje energie, ktoré boli uvedené do prevádzky pred 31. decembrom 2012..., ktoré získali právo na zelené certifikáty, sa na obdobie po roku 2015 priznáva výkupná tarifa I na čistú výrobu, na ktorú sa vzťahuje systém stimulov na základe predtým uplatniteľných ustanovení... [následne sa stanoví matematický vzorec na výpočet tejto výkupnej tarify I]

...“

- 12 Článok 20 tohto dekrétu s názvom „Ustanovenia týkajúce sa odňatia zelených certifikátov vydaných pre ročnú výrobu až do roku 2015“ stanovuje:

„1. Na účely vydania a odňatia zelených certifikátov týkajúcich sa výroby v rokoch 2012 až 2015 sa podľa článku 24 ods. 5 písm. c) prvej vety legislatívneho dekrétu [č. 28/2011] uplatnia ustanovenia nasledujúcich odsekov.

2. Na žiadosť výrobcu GSE vydáva štvrťročne zelené certifikáty týkajúce sa výroby za predchádzajúci štvrťrok na základe meraní, ktoré prevádzkovatelia sietí mesačne zasielajú spoločnosti GSE, a to na základe osobitného postupu, ktorý GSE zverejní do 60 dní od nadobudnutia účinnosti tejto vyhlášky.

3. ... na žiadosť držiteľa GSE odníme za cenu definovanú v článku 25 ods. 4 legislatívneho dekrétu č. 28/2011...:

...

b) zelené certifikáty týkajúce sa výroby v prvom polroku 2012 do 31. marca 2013; zelené certifikáty týkajúce sa výroby v druhom polroku 2012 do 30. septembra 2013;

c) zelené certifikáty týkajúce sa výroby v prvom štvrťroku 2013 do 31. decembra 2013; zelené certifikáty týkajúce sa výroby v druhom štvrťroku 2013 do 31. marca 2014; zelené certifikáty týkajúce sa výroby v treťom štvrťroku 2013 do 30. júna 2014; zelené certifikáty týkajúce sa výroby vo štvrtom štvrťroku 2013 do 30. septembra 2014;

d) zelené certifikáty týkajúce sa výroby v prvom štvrťroku 2014 do 30. septembra 2014; zelené certifikáty týkajúce sa výroby v druhom štvrťroku 2014 do 31. decembra 2014; zelené certifikáty týkajúce sa výroby v treťom štvrťroku 2014 do 31. marca 2015; zelené certifikáty týkajúce sa výroby vo štvrtom štvrťroku 2014 do 30. júna 2015;

e) zelené certifikáty týkajúce sa výroby v prvom štvrťroku 2015 do 30. septembra 2015; zelené certifikáty týkajúce sa výroby v druhom štvrťroku 2015 do 31. decembra 2015; zelené certifikáty týkajúce sa výroby v treťom štvrťroku 2015 do 31. marca 2016; zelené certifikáty týkajúce sa výroby vo štvrtom štvrťroku 2015 do 30. júna 2016.

...“

13 Článok 21 ods. 8 tohto dekrétu stanovuje:

„Pred získaním práva na prístup k stimulačným mechanizmom uvedeným v tomto dekréte je zodpovedná osoba povinná uzavrieť súkromnoprávnu zmluvu so spoločnosťou GSE. GSE poskytne [AEEG] informácie potrebné na to, aby AEEG mohol do troch mesiacov od nadobudnutia účinnosti tohto dekrétu vypracovať vzorovú zmluvu uvedenú v článku 24 ods. 2 písm. d) legislatívneho dekrétu [č. 28/2011].“

14 Článok 30 dekrétu zo 6. júla 2012, nazvaný „Prechod zo starého na nový stimulačný mechanizmus“, stanovuje:

„1. S cieľom chrániť investície v procese ich dokončovania a zabezpečiť postupný prechod zo starého mechanizmu na nový je možné len v prípade zariadení uvedených do prevádzky pred 30. aprílom 2013 alebo pred 30. júnom 2013 v prípade zariadení využívajúcich odpady, ako sa uvádza v článku 8 ods. 4 písm. c), zvoliť si iný stimulačný mechanizmus, ako je mechanizmus stanovený týmto dekrétom, a to v súlade s týmito podmienkami:

...

b) na zariadenia uvedené do prevádzky v lehote uvedenej v odseku 1 sa vzťahujú celkové tarify a multiplikačné koeficienty pre zelené certifikáty uvedené v tabuľkách 1 a 2 v prílohe k zákonu č. 244 z roku 2007, v znení zmien a doplnení, ako aj v odseku 382c zákona č. 296. – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (zákon č. 296 o ustanoveniach týkajúcich sa tvorby ročného a viacročného štátneho rozpočtu) z 27. decembra 2006 (GURI č. 299 z 27. decembra 2006, riadna príloha č. 244), v znení neskorších predpisov, uplatniteľné ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto dekrétu a znížené o 3 % mesačne od januára 2013; toto zníženie sa uplatňuje od mája len na zariadenia využívajúce odpady uvedené v článku 8 ods. 4 písm. c).

2. Zariadenia uvedené v odseku 1 musia byť povolené pred dátumom nadobudnutia účinnosti tohto dekrétu.

...“

Vzorové zmluvy

15 Rozhodnutím č. 207/2013/R/EFR zo 16. mája 2013, AEEG schválil návrh vzorovej zmluvy s názvom „Fonti energetiche rinnovabili“ (zmluva o obnoviteľných zdrojoch energie, ďalej len „zmluva FER“), ktorý vypracovala GSE na účely poskytnutia stimulov stanovených v dekréte zo 6. júla 2012. Toto rozhodnutie bolo uverejnené na internetovom sídle AEEG 17. mája 2013.

16 Dňa 20. apríla 2016 GSE uverejnila na svojom internetovom sídle návrh vzorovej zmluvy s názvom „Gestione Riconoscimento Incentivo“ (typová zmluva o správe uznávania stimulov, ďalej len „zmluva GRIN“).

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 17 21 spoločností, ktoré sú uvedené v bode 2 tohto rozsudku (ďalej len „žalované vo veci samej“), sú vlastníckmi zariadení na výrobu elektrickej energie z iného obnoviteľného zdroja, ako je fotovoltická energia, získalo podporu na výrobu tejto elektrickej energie stanovenú systémom zelených certifikátov, a teda tieto spoločnosti mohli predávať zelené certifikáty iným subjektom, aby si splnili svoju povinnosť dodať určité množstvo tejto elektrickej energie do talianskeho elektrického systému.
- 18 Po prijatí legislatívneho dekrétu č. 28/2011 a dekrétu zo 6. júla 2012, ktoré ustanovujú nahradenie systému zelených certifikátov systémom stimulačných výkupných taríf, podali títo vlastníci na Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Regionálny správny súd pre Lazio, Taliansko) žalobu, ktorou napadli zákonnosť zmluvy GRIN, ktorú mali uzavrieť so spoločnosťou GSE, s cieľom prechodu medzi týmito systémami.
- 19 Tento súd vyhovel žalobe uvedených vlastníkov z dôvodu, že ani legislatívny dekrét č. 28/2011, ani dekrét zo 6. júla 2012 výslovne nestanovili, že tento prechod si vyžaduje uzavretie zmluvy so spoločnosťou GSE. Podľa uvedeného súdu sa povinnosť uzavrieť „súkromnoprávnu zmluvu“, aby mohli využívať systém stimulačných výkupných taríf, ako je stanovený v článku 24 ods. 2 písm. d) legislatívneho dekrétu č. 28/2011, vzťahovala len na prevádzkovateľov zariadení využívajúcich obnoviteľné zdroje, ktoré boli uvedené do prevádzky po 31. decembri 2012, a nie na prevádzkovateľov zariadení, ako sú zariadenia tých istých vlastníkov, ktoré boli uvedené do prevádzky pred týmto dátumom a ktorých prevádzkovatelia využívali systém zelených certifikátov.
- 20 GSE podala proti rozhodnutiu Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Regionálny správny súd pre Lazio) odvolanie na Consiglio di Stato (Štátna rada, Taliansko), ktorá je vnútroštátnym súdom, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.
- 21 Na začiatok tento súd v podstate uvádza, že z jeho judikatúry a judikatúry Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko) vyplýva, že na rozdiel od toho, ako sa rozhodlo v prvostupňovom konaní, povinnosť uzavrieť zmluvu so spoločnosťou GSE na účely využitia systému stimulačných výkupných taríf sa uplatňovala tak na prevádzkovateľov, ktorých zariadenia boli uvedené do prevádzky pred 31. decembrom 2012, ako aj na prevádzkovateľov, ktorých zariadenia boli uvedené do prevádzky po 31. decembri 2012. Podľa vnútroštátneho súdu teda GSE mohla, s výhradou nevyhnutných zmien súvisiacich s osobitosťami prechodu, použiť zmluvu FER schválenú AEEG, alebo zmluvu GRIN, ktorá nahradila zmluvu FER, ako podmienku poskytnutia podporných tarifných opatrení prevádzkovateľom zariadení, ktoré vstúpili do prevádzky pred 31. decembrom 2012.
- 22 Vnútroštátny súd však zastáva názor, že sa možno domnievať, že vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, tým, že ukladá prevádzkovateľom, ktorí využívajú systém zelených certifikátov, povinnosť uzavrieť zmluvu so spoločnosťou GSE na to, aby mohli využívať systém stimulačných výkupných taríf, jednostranne zmenila právne podmienky, na ktorých žalované vo veci samej založili svoju hospodársku činnosť, čo by mohlo byť v rozpore s cieľom smernice 2009/28 poskytnúť investorom istotu.
- 23 Povinnosť dotknutých podnikov uzavrieť takúto zmluvu totiž nie je výsledkom slobodného vyjednávania. Navyše táto zmluva ukladá týmto podnikom dodatočné povinnosti. Táto zmluva sa totiž neobmedzuje na stanovenie premeny zelených certifikátov uvedených podnikov na tarifnú

podporu na základe matematického vzorca, ale obsahuje najmä povinnosť týchto podnikov inštalovať nové zariadenia na diaľkové odčítanie s cieľom umožniť spoločnosti GSE zbierať údaje o meraní (článok 5 zmluvy GRIN), obmedzenia prevodu úverov (články 7 a 8 zmluvy GRIN), právomoc spoločnosti GSE jednostranne zmeniť alebo ukončiť stimulačné opatrenia v prípade predaja dotknutého zariadenia tretej osobe (článok 9 ods. 2 zmluvy GRIN), možnosť spoločnosti GSE vypovedať uvedenú zmluvu len z dôvodu existencie nepravdivých údajov (článok 12 zmluvy GRIN), ako aj právo spoločnosti GSE ukončiť a pozastaviť túto zmluvu (článok 13 ods. 3 a 4 zmluvy GRIN).

- 24 Podľa vnútroštátneho súdu by tým, že došlo k jednostrannej zmene právnych podmienok, na ktorých žalované vo veci samej založili svoju hospodársku činnosť, mohla byť povinnosť uzatvoriť takúto zmluvu v rozpore tak s cieľom smernice 2009/28, ako vyplýva z odôvodnení 8, 14 a 25 tejto smernice, ako aj z jej článkov 1 a 3, ktorým je poskytnúť investorom istotu, ako aj so zásadou ochrany legitímnej dôvery.
- 25 Vnútroštátny súd má pochybnosti o tom, že by v prejednávanej veci bolo možné tvrdiť, že opatrný a obozretný hospodársky subjekt bol plne schopný presne predvídať vývoj právnej úpravy, o ktorú ide vo veci samej, a riziko, že v dôsledku toho budú prijaté opatrenia, ktoré by mohli poškodiť jeho záujmy. Domnieva sa, že na rozdiel od vecí, v ktorých bol vydaný rozsudok z 15. apríla 2021, Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) a i. (C-798/18 a C-799/18, EU:C:2021:280), predtým uplatniteľná právna úprava neobsahovala dostatočne jasnú informáciu pre hospodárske subjekty o tom, že stimulačné opatrenia systému zelených certifikátov by mohli byť zmenené alebo zrušené.
- 26 Okrem toho sa vnútroštátny súd domnieva, že v prejednávanej veci by mohlo dôjsť aj k zásahu do slobody podnikania zakotvenej v článku 16 Charty. Na jednej strane by sa totiž vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, mohla považovať za zásah do zmluvnej slobody prevádzkovateľov zariadení, ktorí využívajú systém zelených certifikátov, pretože zákonodarca nahradil tento systém systémom stimulačných výkupných taríf a uložil týmto prevádzkovateľom nové podmienky na to, aby mohli využívať tento posledný uvedený systém, hoci plánovali a organizovali svoju hospodársku činnosť na obdobie, ktorého stabilita mala byť zachovaná počas primeraného obdobia. Na druhej strane táto vnútroštátna právna úprava zasahuje do práva každého podniku slobodne používať hospodárske a finančné zdroje, ktorými disponuje, v medziach zodpovednosti za svoje konanie.
- 27 Za týchto podmienok Consiglio di Stato (Štátna rada) rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Majú sa smernica [2009/28], najmä jej odôvodnenia 8, 14, 25 a články 1 a 3, ako aj článok 16 [Charty], a to s ohľadom na zásady právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery, vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ako sú pravidlá vyplývajúce z ustanovení legislatívneho dekrétu [č. 28/2011] a [dekrétu zo 6. júla 2012], tak, ako ich vykladá ustálená judikatúra Consiglio di Stato [Štátna rada], ktorá podmieňuje pridelenie stimulov uzatvorením súkromnoprávných zmlúv medzi spoločnosťou GSE a osobami zodpovednými za príslušné zariadenie, vrátane elektrární napájaných z obnoviteľných zdrojov energie uvedených do prevádzky pred 31. decembrom 2012?“

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 28 GSE považuje návrh na začatie prejudiciálneho konania za neprípustný, pretože nie je rozhodujúci na vyriešenie sporu vo veci samej. GSE sa domnieva, že žaloba, ktorá viedla k tomuto sporu, má byť vnútroštátnym súdom vyhlásená za neprípustnú alebo má viesť k zastaveniu konania v nadväznosti na jej námietku neprípustnosti založenú na skutočnosti, že zmluva GRIN napadnutá žalovanými vo veci samej im nespôsobila ujmu.
- 29 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v rámci spolupráce medzi Súdny dvorom a vnútroštátnymi súdmi zakotvenej v článku 267 ZFEÚ prislúcha výlučne vnútroštátnemu súdu, ktorému bol spor predložený a ktorý musí prevziať zodpovednosť za vydávané súdne rozhodnutie, aby s prihliadnutím na osobitosti veci posúdil tak nevyhnutnosť prejudiciálneho rozhodnutia na to, aby mohol vydať svoj rozsudok, ako aj relevantnosť otázok, ktoré kladie Súdny dvor. Preto je Súdny dvor v zásade povinný rozhodnúť, ak sa predložené otázky týkajú výkladu práva Únie (rozsudok z 22. februára 2024, Consejería de Presidencia, Justicia e Interior de la Comunidad de Madrid a i., C-59/22, C-110/22 a C-159/22, EU:C:2024:149, bod 43, ako aj citovaná judikatúra).
- 30 Z uvedeného vyplýva, že pri otázkach týkajúcich sa práva Únie platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor teda môže odmietnuť rozhodovať o prejudiciálnej otázke položenej vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad právnej normy Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi podkladmi potrebnými na poskytnutie užitočnej odpovede na otázky, ktoré mu boli položené (rozsudok z 22. februára 2024, Consejería de Presidencia, Justicia e Interior de la Comunidad de Madrid a i., C-59/22, C-110/22 a C-159/22, EU:C:2024:149, bod 44, ako aj citovaná judikatúra).
- 31 Súdny dvor teda neprináleží overovať, či rozhodnutie vnútroštátneho súdu bolo prijaté v súlade s vnútroštátnymi organizačnými normami a pravidlami súdneho konania, ani spochybňovať posúdenie prípustnosti žaloby vo veci samej vnútroštátnym súdom (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júna 2015, Gauweiler a i., C-62/14, EU:C:2015:400, bod 26, ako aj citovanú judikatúru).
- 32 Návrh na začatie prejudiciálneho konania preto nemožno vyhlásiť za neprípustný z dôvodu, že GSE pred vnútroštátnym súdom tvrdila, že žaloba vo veci samej je neprípustná alebo že musí viesť k zastaveniu konania.

O prejudiciálnej otázke

- 33 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa články 1 a 3 smernice 2009/28 v spojení s odôvodneniami 8, 14 a 25 tejto smernice a so zásadami právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery, ako aj článok 16 Charty majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá v kontexte nahradenia vnútroštátneho systému podpory elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov založeného na dodávaní kvót tejto elektrickej energie do vnútroštátnej siete a na vydávaní zelených certifikátov podnikom vyrábajúcim uvedenú elektrickú energiu vnútroštátnym systémom podpory tej istej elektrickej energie, ktorý je založený na poskytovaní stimulačných výkupných taríf týmto podnikom, podmieňuje využívanie tohto posledného uvedeného systému uzavretím zmluvy o podmienkach poskytnutia tejto podpory medzi takýmto

podnikom a subjektom kontrolovaným štátom, ktorý je poverený správou a kontrolou uvedeného systému, vrátane podnikov, ktoré vzhľadom na dátum uvedenia ich zariadení do prevádzky využívali vnútroštátny systém podpory založený na kvótach a na vydávaní zelených certifikátov.

- 34 V tejto súvislosti z článku 1 smernice 2009/28 vyplýva, že jej cieľom je stanoviť spoločný rámec presadzovania výroby energie z obnoviteľných zdrojov energie predovšetkým stanovením záväzných národných cieľov pre celkový podiel energie z takýchto zdrojov energie na hrubej konečnej energetickej spotrebe. V súlade s týmto cieľom článok 3 ods. 1 a 2 tejto smernice stanovuje ciele, ktoré sa majú dosiahnuť, podľa ktorých jednak každý členský štát dbá na to, aby podiel energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov na jeho konečnej spotrebe energie v roku 2020 zodpovedal minimálne jeho celkovému národnému cieľu, tak ako je stanovený v časti A prílohy I k uvedenej smernici, a jednak členské štáty zavedú efektívne koncipované opatrenia na zabezpečenie, aby ich podiel energie vyrobenej z takýchto zdrojov zodpovedal minimálne úrovni uvedenej v orientačnom pláne stanovenom v časti B prílohy I k tejto smernici.
- 35 Ako vyplýva z odôvodnení 8 a 14 smernice 2009/28, vymedzenie tohto spoločného rámca a týchto cieľov by malo podnikateľskej komunite poskytnúť stabilitu, ktorú potrebuje na uskutočňovanie udržateľných investícií v odvetví energie z obnoviteľných zdrojov, ktoré umožnia zvýšiť ďalší rozvoj a využívanie nových technológií na výrobu energie zo všetkých druhov obnoviteľných zdrojov.
- 36 Článok 3 ods. 3 písm. a) smernice 2009/28 v spojení s jej odôvodnením 25 stanovuje, že členské štáty môžu na dosiahnutie uvedených cieľov uplatňovať systémy podpory a že na zabezpečenie riadneho fungovania týchto systémov podpory je nevyhnutné, aby tieto členské štáty mohli kontrolovať účinky a náklady svojich systémov v závislosti od ich potenciálu v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, ak sa v jednotlivých členských štátoch líšia. Toto odôvodnenie tiež zdôrazňuje, že zabezpečenie riadneho fungovania národných systémov podpory stanovených smernicou 2001/77 je dôležitým prostriedkom na zachovanie dôvery investorov a dosiahnutie cieľa smernice 2009/28.
- 37 Hoci je teda zabezpečenie určitej stability podnikateľskej komunity dôležité na uskutočnenie udržateľných investícií v odvetví obnoviteľných zdrojov energie, ktoré prispievajú k zvýšeniu spotreby týchto energií, takéto zabezpečenie sa tejto komunite poskytuje jednak tým, že definuje spoločný rámec stanovujúci záväzné ciele, pokiaľ ide o podiel energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej energetickej spotrebe v každom členskom štáte, a jednak zabezpečením riadneho fungovania systémov podpory prijatých členskými štátmi na podporu výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov energie.
- 38 Potreba poskytnúť istotu investorom uznaná v odôvodneniach 8 a 14 smernice 2009/28 však sama osebe nemôže ovplyvniť mieru voľnej úvahy, ktorú členským štátom priznáva článok 3 ods. 3 písm. a) tejto smernice v spojení s jej odôvodnením 25 na prijatie a zachovanie účinných, a teda nie príliš nákladných systémov podpory, ktoré im umožňujú dosiahnuť záväzné ciele stanovené uvedenou smernicou v oblasti spotreby energie z obnoviteľných zdrojov. Bolo totiž rozhodnuté, že miera voľnej úvahy, ktorou disponujú členské štáty, pokiaľ ide o opatrenia, ktoré považujú za vhodné na dosiahnutie týchto cieľov, znamená, že tieto štáty môžu prijať, zmeniť alebo rušiť systémy podpory, najmä pod podmienkou, že tieto ciele sa dosiahnu [pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. apríla 2021, Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) a i., C-798/18 a C-799/18, EU:C:2021:280, bod 28, ako aj uznesenie z 1. marca 2022, Milis Energy a i., C-306/19, C-512/19, C-595/19 a C-608/20 až C-611/20, EU:C:2022:164, bod 30].

- 39 Smernica 2009/28 preto sama osebe nebráni tomu, aby taliansky zákonodarca nahradil systém zelených certifikátov systémom stimulačných výkupných taríf, čím pre niektoré podniky ukončil výhodu, ktorú im poskytoval prvý systém, a uložil týmto podnikom povinnosť uzavrieť zmluvu so spoločnosťou GSE, subjektom plne kontrolovaným štátom, ktorý je poverený správou a kontrolou poskytovania stimulačných opatrení stanovených vnútroštátnym systémom podpory výrobcov elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov, aby mohli využívať druhý systém, pokiaľ tento posledný uvedený systém umožňuje Talianskej republike dosiahnuť jej ciele, pokiaľ ide o podiel energie z obnoviteľných zdrojov energie na hrubej konečnej energetickej spotrebe stanovenej touto smernicou.
- 40 Ako však vyplýva z ustálenej judikatúry, ak členské štáty prijímajú opatrenia na vykonanie práva Únie, sú povinné pri výkone svojej voľnej úvahy dodržiavať všeobecné zásady tohto práva, medzi ktoré patria najmä zásady právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery [pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. decembra 2019, *Coöperatieve Producentenorganisatie en Beheersgroep Texel*, C-386/18, EU:C:2019:1122, bod 55, a z 15. apríla 2021, *Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) a i.*, C-798/18 a C-799/18, EU:C:2021:280, bod 29, ako aj citovanú judikatúru].
- 41 Vnútroštátnemu súdu prislúcha preskúmať, či vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, je v súlade s týmito zásadami, lebo Súdny dvor, ktorý rozhoduje o návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, je príslušný iba na to, aby vnútroštátnemu súdu poskytol všetky informácie k výkladu práva Únie, ktoré danému súdu umožnia posúdiť tento súlad. Vnútroštátny súd môže zohľadniť na tieto účely všetky relevantné prvky, ktoré vyplývajú zo znenia, účelu alebo systému dotknutých právnych predpisov [rozsudok z 15. apríla 2021, *Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) a i.*, C-798/18 a C-799/18, EU:C:2021:280, bod 43, ako aj citovaná judikatúra]. Súdny dvor však v duchu spolupráce s vnútroštátnymi súdmi a s cieľom poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď môže tomuto súdu poskytnúť všetky informácie, ktoré považuje za nevyhnutné (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. novembra 2023, *Viterra Hungary*, C-366/22, EU:C:2023:876, bod 31 a citovanú judikatúru).
- 42 V tejto súvislosti, pokiaľ ide po prvé o dodržanie zásady právnej istoty, treba pripomenúť, že táto zásada na jednej strane vyžaduje, aby boli právne pravidlá jasné a presné, a na druhej strane, aby ich uplatnenie bolo pre osoby podliehajúce súdnej právomoci predvídateľné, najmä ak môžu mať nepriaznivé dôsledky. Uvedená zásada si konkrétne vyžaduje, aby právna úprava dotknutým osobám umožnila s istotou poznať rozsah povinností, ktoré im táto úprava stanovuje, pričom musia mať možnosť jednoznačne poznať svoje práva a povinnosti a podľa toho konať (rozsudok zo 16. februára 2022, *Maďarsko/Parlament a Rada*, C-156/21, EU:C:2022:97, bod 223, ako aj citovaná judikatúra).
- 43 Tieto požiadavky však nemožno chápať v tom zmysle, že bránia tomu, aby vnútroštátny zákonodarca v norme, ktorú prijíma, použil abstraktný právny pojem, ani v tom zmysle, že v takej abstraktnej norme musia byť spomenuté konkrétne prípady, v ktorých sa tento pojem môže uplatniť, lebo zákonodarca nedokáže vopred určiť všetky také prípady (pozri analogicky rozsudok zo 16. februára 2022, *Maďarsko/Parlament a Rada*, C-156/21, EU:C:2022:97, bod 224, ako aj citovanú judikatúru).
- 44 V dôsledku toho skutočnosť, že legislatívny akt priznáva právomoc voľnej úvahy orgánom, ktoré sú poverené jeho uplatňovaním, sama osebe neodporuje požiadavke predvídateľnosti pod podmienkou, že rozsah a spôsoby výkonu takejto právomoci sú dostatočne jasne definované so

zreteľom na sledovaný legitímny cieľ, aby existovala primeraná ochrana proti svojvôli (rozsudok zo 16. februára 2022, Maďarsko/Parlament a Rada, C-156/21, EU:C:2022:97, bod 225, ako aj citovaná judikatúra).

- 45 V prejednávanej veci a s výhradou overenia vnútroštátnym súdom sa zdá, že ustanovenia legislatívneho dekrétu č. 28/2011 a dekrétu zo 6. júla 2012 jasne a presne stanovujú postupné rušenie systému zelených certifikátov a jeho nahradenie systémom stimulačných výkupných taríf, ako aj podmienky tohto postupného rušenia a nahradenia.
- 46 Článok 24 legislatívneho dekrétu č. 28/2011 totiž stanovuje, že zariadenia vyrábajúce elektrickú energiu z obnoviteľných zdrojov, ktoré boli uvedené do prevádzky po 31. decembri 2012, môžu využívať systém podpory založený na stimulačných výkupných tarífach, ak sú splnené určité kritériá. Okrem toho pre zariadenia využívajúce obnoviteľné zdroje energie, ktoré boli uvedené do prevádzky pred 31. decembrom 2012, článok 19 dekrétu zo 6. júla 2012 stanovuje podmienky premeny práv na zelené certifikáty na práva na stimulačné výkupné tarify od 1. januára 2016. článok 25 ods. 4 legislatívneho dekrétu č. 28/2011 a článok 20 dekrétu zo 6. júla 2012 stanovujú podmienky odňatia zelených certifikátov vydaných pre ročnú výrobu až do konca roka 2015. Napokon článok 30 dekrétu zo 6. júla 2012 stanovuje možnosť, aby si zariadenia, ktoré vstúpili do prevádzky pred 30. aprílom 2013, zvolili osobitný stimulačný mechanizmus pri prechode zo starého na nový stimulačný mechanizmus.
- 47 Okrem toho článok 24 ods. 2 písm. d) legislatívneho dekrétu č. 28/2011 a článok 21 ods. 8 dekrétu zo 6. júla 2012 jasne uvádzajú, že poskytnutie stimulačných výkupných taríf si vyžaduje uzavretie zmluvy medzi spoločnosťou GSE a subjektom zodpovedným za zariadenia.
- 48 Uplatnenie týchto ustanovení bolo predvídateľné pre všetkých výrobcov elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov bez ohľadu na to, či ich zariadenia vstúpili do prevádzky pred 31. decembrom 2012, alebo po tomto dátume, keďže legislatívny dekrét č. 28/2011 a dekrét zo 6. júla 2012 boli prijaté pred začiatkom obdobia od 1. januára 2013 do 31. decembra 2015, počas ktorého mal byť systém zelených certifikátov postupne nahradený systémom stimulačných výkupných taríf.
- 49 Pokiaľ ide o ustanovenia zmluvy, ktorú majú podniky uzavrieť so spoločnosťou GSE na to, aby mohli využívať systém stimulačných výkupných taríf, treba uviesť, že podľa článku 24 ods. 2 písm. d) legislatívneho dekrétu č. 28/2011 v spojení s článkom 21 ods. 8 dekrétu zo 6. júla 2012 prijal AEEG 6. júla 2012 na návrh spoločnosti GSE vzorovú zmluvu, konkrétne zmluvu FER. Okrem toho GSE 20. apríla 2016 uverejnila návrh zmluvy GRIN, ktorá mala nahradiť zmluvu FER.
- 50 Pokiaľ ide o zmluvu GRIN, ktorá je predmetom sporu vo veci samej, ustanovenia tejto zmluvy sa zdajú byť na prvý pohľad jasné a predvídateľné v zmysle judikatúry citovanej v bode 42 tohto rozsudku.
- 51 Ako totiž uviedli GSE a Komisia vo svojich písomných pripomienkach, obsah ustanovení zmluvy GRIN zrejme zodpovedá obsahu ustanovení zmluvy FER alebo obsahu právneho rámca uplatniteľného na výrobcov elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov v Taliansku, a najmä obsahu legislatívneho dekrétu č. 28/2011 a dekrétu zo 6. júla 2012, alebo z nich vyplýva. Ak by vnútroštátny súd po overení potvrdil toto posúdenie, obsah týchto ustanovení by sa musel považovať za predvídateľný v zmysle judikatúry citovanej v bode 42 tohto rozsudku.

- 52 Toto posledné uvedené posúdenie nie je nevyhnutne spochybnené skutočnosťou, že niektoré z uvedených ustanovení priznávajú spoločnosti GSE, ako vyplýva z bodu 23 tohto rozsudku, určitú mieru voľnej úvahy, najmä jednostranne zmeniť alebo ukončiť dotknutú zmluvu v prípade predaja zariadenia tretím osobám, alebo jednostranne ukončiť alebo pozastaviť túto zmluvu v prípade podstatných zmien v konfigurácii dotknutého zariadenia v porovnaní s tým, čo sa deklarovalo.
- 53 Ako totiž vyplýva z bodu 44 tohto rozsudku, len ak vnútroštátny súd dospeje k záveru, že rozsah a spôsoby výkonu tejto voľnej úvahy spoločnosti GSE nie sú definované dostatočne so zreteľom na sledovaný legitímny cieľ, aby existovala primeraná ochrana proti svojvôli, bude môcť konštatovať porušenie zásady právnej istoty.
- 54 Pokiaľ ide v druhom rade o dodržiavanie zásady ochrany legitímnej dôvery, ktorá je prejavom zásady právnej istoty, z ustálenej judikatúry vyplýva, že právo odvolávať sa na túto zásadu sa vzťahuje na každý hospodársky subjekt, u ktorého vnútroštátny orgán vyvolal odôvodnené očakávania, najmä tým, že mu poskytol konkrétne ubezpečenia (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. novembra 2022, Avicarvil Farms, C-443/21, EU:C:2022:899, bod 39 a citovanú judikatúru). Ak však mohol opatrný a obozretný hospodársky subjekt predvídať prijatie opatrenia, ktoré sa týka jeho záujmov, nemôže sa po jeho prijatí odvolávať na uvedenú zásadu. Okrem toho hospodárske subjekty nemôžu vkladať legitímnu dôveru do zachovania existujúceho stavu, ktorý môžu vnútroštátne orgány zmeniť v rámci svojej voľnej úvahy [rozsudok z 15. apríla 2021, Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) a i., C-798/18 a C-799/18, EU:C:2021:280, bod 42 a citovaná judikatúra].
- 55 V prejednávanej veci a s výhradou posúdenia vnútroštátnym súdom zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, nevyplýva, že pred prijatím legislatívneho dekrétu č. 28/2011 a dekrétu zo 6. júla 2012 talianske orgány prijali akékoľvek opatrenie alebo poskytli akékoľvek ubezpečenie, ktoré mohli u takých subjektov, akými sú žalované vo veci samej, vyvolať odôvodnené očakávania, pokiaľ ide o zachovanie systému zelených certifikátov.
- 56 Okrem toho, ako bolo uvedené v bode 38 tohto rozsudku, smernica 2009/28 priznávala talianskym orgánom mieru voľnej úvahy na účely zmeny alebo zrušenia systémov podpory zavedených na dosiahnutie cieľov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov stanovených v tejto smernici.
- 57 Z uvedeného vyplýva, že pozorné a obozretné hospodárske subjekty mali byť schopné predvídať, že talianske orgány môžu túto mieru voľnej úvahy uplatniť. V dôsledku toho neboli oprávnené vkladať legitímnu dôveru do toho, že bude zachovaný systém pomoci stanovujúci vydávanie zelených certifikátov, a nebudú ukladané také nové povinnosti, ako je povinnosť uzavrieť zmluvu so spoločnosťou GSE, aby mohli využívať stimulačnú výkupnú tarifu za elektrickú energiu, ktorú vyrobia z obnoviteľných zdrojov.
- 58 Pokiaľ ide konkrétne o povinnosť uzavrieť zmluvu GRIN, ktorá opäť prislúcha posúdeniu vnútroštátnym súdom, sa nezdá, že by výrobcovia, ktorých zariadenia boli v prevádzke pred 31. decembrom 2012, mali akékoľvek ubezpečenie, že sa na nich táto povinnosť nebude vzťahovať, aby mohli využívať stimulačnú výkupnú tarifu. Naopak, ako poznamenáva vnútroštátny súd, z jeho judikatúry, ako aj z judikatúry Corte suprema di cassazione (Kasačný súd), vyplýva, že článok 24 ods. 2 písm. d) legislatívneho dekrétu č. 28/2011 v spojení s článkom 21 ods. 8 dekrétu zo 6. júla 2012 sa má vykladať tak, že na výrobcov, ktorých zariadenia boli uvedené do prevádzky po 31. decembri 2012, ako aj na výrobcov, ktorých zariadenia fungovali pred týmto dátumom, sa vzťahuje uvedená povinnosť, aby mohli využiť takúto tarifu.

- 59 Pokiaľ ide o znenie zmluvy GRIN, ak možno preukázať, že toto znenie v podstate zodpovedá obsahu ustanovení zmluvy FER, ktorá bola prijatá rozhodnutím AEEG zo 16. mája 2013, a právnomu rámcu uplatniteľnému na výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov v Taliansku, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu, uvedení výrobcovia sa musia považovať za výrobcov, ktorí ho mohli predvídať.
- 60 Žalované vo veci samej, ktorých zariadenia boli uvedené do prevádzky pred 31. decembrom 2012 a ktoré využívali systém zelených certifikátov, preto nemohli mať legitímnu dôveru v zachovanie tohto systému a neexistenciu povinnosti uzavrieť so spoločnosťou GSE takú zmluvu, akou je zmluva GRIN, aby mohli využívať systém stimulačných výkupných taríf, ktorý nahradil uvedený systém.
- 61 Pokiaľ ide v treťom rade o výklad článku 16 Charty, treba po prvé uviesť, že vzhľadom na článok 51 ods. 1 Charty sa tento článok 16 v prejednávanej veci uplatňuje, keďže legislatívny dekrét č. 28/2011 a dekrét zo 6. júla 2012 preberajú smernicu 2009/28 do talianskeho práva.
- 62 Po druhé treba pripomenúť, že uvedený článok 16, ktorý sa týka slobody podnikania, chráni slobodu vykonávať hospodársku alebo obchodnú činnosť, slobodu môcť nakladať, v medziach zodpovednosti, ktorú podnik nesie za svoje vlastné konanie, s disponibilnými ekonomickými, technickými a finančnými zdrojmi, ktoré má k dispozícii, ako aj zmluvnú slobodu [pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. apríla 2021, Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) a i., C-798/18 a C-799/18, EU:C:2021:280, body 56 a 62, ako aj citovanú judikatúru].
- 63 S výhradou posúdenia vnútroštátnym súdom sa nezdá, že by nahradenie systému zelených certifikátov systémom stimulačných výkupných taríf stanoveným legislatívnym dekrétom č. 28/2011 a dekrétom zo 6. júla 2012 ovplyvnilo slobodu podnikov, ktoré sú príjemcami tohto prvého systému, vykonávať hospodársku alebo obchodnú činnosť. Konkrétne sa nezdá, že by toto nahradenie malo vplyv na právo týchto podnikov slobodne využívať ekonomické, technické a finančné zdroje, ktoré majú k dispozícii.
- 64 V tejto súvislosti treba totiž pripomenúť, že obmedzením tohto práva je najmä povinnosť prijať opatrenia, ktoré môžu predstavovať pre hospodársky subjekt značné náklady, môžu mať značný vplyv na organizáciu jeho činností alebo si môžu vyžadovať zložité a komplexné technické riešenia [rozsudok z 15. apríla 2021, Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) a i., C-798/18 a C-799/18, EU:C:2021:280, bod 63, ako aj citovaná judikatúra]. Nezdá sa však, že by prechod medzi dotknutými systémami bol spojený so značnými nákladmi, vyžadoval si zložité a komplexné technické riešenia alebo mal značný vplyv na činnosť žalovaných vo veci samej.
- 65 Pokiaľ ide o zmluvnú slobodu zakotvenú v článku 16 Charty, treba pripomenúť, že táto zmluvná sloboda zahŕňa najmä slobodnú voľbu obchodného partnera, ako aj slobodu určiť cenu za poskytnutú službu [pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. apríla 2021, Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) a i., C-798/18 a C-799/18, EU:C:2021:280, bod 57, ako aj citovanú judikatúru].
- 66 V prejednávanej veci sa však nezdá, že by povinnosť podnikov, ktoré využívajú systém zelených certifikátov, uzavrieť so spoločnosťou GSE takú zmluvu, akou je zmluva GRIN, aby mohli využívať stimulačné výkupné tarify, mala vplyv na túto slobodu.

- 67 Vzhľadom na skutočnosti uvedené v spise, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, sa totiž táto zmluva zdá byť len nástrojom spoločnosti GSE, teda subjektu, ktorý je, ako sa uvádza v bode 39 toho rozsudku, plne kontrolovaný štátom a poverený správou a kontrolou poskytovania stimulačných opatrení, na vykonávanie systému stimulačných výkupných taríf. Uvedená zmluva sa zdá byť len akcesorická vo vzťahu k správne rozhodnutiu o priznaní stimulačných tarifných opatrení, a nemá žiadny vplyv na výšku predmetného stimulu, ktorá je stanovená uplatniteľným právnym rámcem, a teda o nej nie je možné vyjednávať.
- 68 Za týchto okolností je odôvodnené, aby podniky nemali možnosť voľby svojho zmluvného partnera a nemali vyjednávaciu silu, pokiaľ ide o obsah zmluvy GRIN, alebo výšku pomoci. Zmluvná sloboda týchto podnikov sa oprávnene obmedzuje na rozhodnutie, či súhlasia alebo nesúhlasia s podmienkami tejto zmluvy.
- 69 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že články 1 a 3 smernice 2009/28 v spojení s odôvodneniami 8, 14 a 25 tejto smernice a so zásadami právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery, ako aj článok 16 Charty sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá v kontexte nahradenia vnútroštátneho systému podpory elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov založeného na dodávaní kvót tejto elektrickej energie do vnútroštátnej siete a na vydávaní zelených certifikátov podnikom vyrábajúcim uvedenú elektrickú energiu vnútroštátnym systémom podpory tej istej elektrickej energie, ktorý je založený na poskytovaní stimulačných výkupných taríf týmto podnikom, podmieňuje využívanie tohto posledného uvedeného systému uzavretím zmluvy o podmienkach poskytnutia tejto podpory medzi takýmto podnikom a subjektom kontrolovaným štátom, ktorý je poverený správou a kontrolou uvedeného systému, vrátane podnikov, ktoré vzhľadom na dátum uvedenia ich zariadení do prevádzky využívali vnútroštátny systém podpory založený na kvótach a na vydávaní zelených certifikátov.

O trovách

- 70 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (siedma komora) rozhodol takto:

Články 1 a 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES z 23. apríla 2009 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc 2001/77/ES a 2003/30/ES v spojení s odôvodneniami 8, 14 a 25 tejto smernice a so zásadami právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery, ako aj článok 16 Charty základných práv Európskej únie

sa majú vykladať v tom zmysle, že:

nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá v kontexte nahradenia vnútroštátneho systému podpory elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov založeného na dodávaní kvót tejto elektrickej energie do vnútroštátnej siete a na vydávaní zelených certifikátov podnikom vyrábajúcim uvedenú elektrickú energiu vnútroštátnym systémom podpory tej istej

elektrickej energie, ktorý je založený na poskytovaní stimulačných výkupných taríf týmto podnikom, podmieňuje využívanie tohto posledného uvedeného systému uzavretím zmluvy o podmienkach poskytnutia tejto podpory medzi takýmto podnikom a subjektom kontrolovaným štátom, ktorý je poverený správou a kontrolou uvedeného systému, vrátane podnikov, ktoré vzhľadom na dátum uvedenia ich zariadení do prevádzky využívali vnútroštátny systém podpory založený na kvótach a na vydávaní zelených certifikátov.

Podpisy